

Sabbatical

Een reis over land, door Azië, Australië en Afrika,
en ook een reis binnen jezelf

Johan en Christine Germonpré-Goethals

'Reiziger, er zijn geen paden, paden ontstaan door te lopen'.

Antonio Machado

Sabbatical

Een reis over land, door Azië, Australië en Afrika,
en ook een reis binnen jezelf

Schrijver: Johan Germonpré

ISBN: 9789403777733

© <Johan Germonpre >

NUR 508

Tekstcorrectie: Marijke Demol

Bruges
Menton

Egypte

Soedan

Ethiopië

Kenia

Nairobi

Türkiye

İsrail

Suriye

İrân

Pakistan

Jordanië

Nepal

Varanasi

India

Thailand

Cambodja

Maleisije

Singapur

Java

Bali

Timor

Florès

Urümqi

Kasigar

Beijing

Xi'an

China

Thailand

Cambodja

Maleisije

Singapur

Java

Bali

Timor

Florès

Darwin

Australië

Melbourne

Alice Springs

Inhoud

Inleiding	7
Deel 1: Van Brugge naar Australië	9
1. Met de auto van België naar Pakistan via Duitsland, Oostenrijk, Slovenië, Kroatië, Servië, Bulgarije, Turkije, Iran	9
2. Met de fiets van Pakistan naar China	52
3. China van oost naar west per trein	62
4. Met de auto naar India en Nepal	77
5. Te voet rond het Annapurna massief	96
6. Met de auto via Kathmandu tot Varanasi, India	111
7. Met het openbaar vervoer van Varanasi naar Melbourne (Zuid Australië) via Thailand, Cambodja, Maleisië, Singapore, Indonesië	124
Deel 2: Van India naar Kenia	192
1. Met de auto terug naar het Midden Oosten via Thailand, India, Pakistan, Iran, Turkije, Syrië, Jordanië, Israël, Egypte	192
2. Met het openbaar vervoer van het Midden Oosten naar Nairobi (Kenia), via Soedan en Ethiopië.	273
Deel 3: van Egypte naar België	319
Met de auto terug naar huis via Egypte, Jordanië, Syrië, Turkije, Griekenland, Noord-Macedonië, Albanië, Montenegro, Kroatië, Slovenië, Italië, Frankrijk	319
Nawoord en lijst van de foto's en kaarten	335

*Voor onze kinderen en kleinkinderen.
En omdat andere culturen je eigen
manier van leven in vraag stellen.*

In dit reisverslag lees je weinig toeristische tips of praktische reisvoorbereiding, maar wel:

-Veel letterlijk genoteerde dialogen met mensen uit tal van culturen en religies.

-Hoe simpel het is om met een zelf ingericht ‘bestelbusje’ van thuis naar India te rijden en hoe ver dat eigenlijk maar is.

-Wat het met je doet om op je 51, in het midden van je leven, voor het eerst Europa te verlaten. En je kinderen, familie en vrienden achter te laten voor één jaar.

-Hoe een panne, een ingestorte brug, in Oost Turkije, Pakistan of India opgelost wordt en tot onverwachte ontmoetingen leidt.

-Hoe verbluffend gastvrij Turken en Iraniërs zijn.

-Hoe de meeste mensen superreligieus zijn.

-Dat het soms op reis ook eens moeilijk is, want je neemt ook jezelf mee.

-Hoe je in ongeplande situaties terechtkomt die dan een mooie ervaring blijken te zijn.

-Hoe heimwee soms heel hard kan toeslaan en dat je dan uitzinnig naar huis verlangt.

-Dat het contact met mensen meer blijft dan toeristische bezienswaardigheden.

-Hoe je heel veel kunt leren van mensen die leven in een andere cultuur en dit je eigen ideeën verandert.

-Hoe je ook achteraf verbonden blijft met de landen die je bezocht, zeker als je daar mensen leerde kennen, en dat het pijn doet als daar lijden is.

Veel leesplezier!

Christine en Johan

Kaarten:

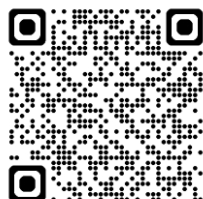
Pagina 4 geeft een overzichtskaart van de reisroute. Met de qr-code hiernaast kun je www.scienceandspirituality.be/links-voor-de-28-kaartdelen-van-het-boek-sabatical/ openen en dan doorklikken naar het juiste kaartnummer voor de 28 detailkaarten.

Telkens als een nieuw kaartdeel begint is dit aangegeven in de tekst. (gebruik dan bovenstaande qr-code)

Foto's:

Op [Book & photos – Science and spirituality](#) (zie qr-code hiernaast) vind je 34 foto's die bij het boek horen: mensen waar we contact mee hadden of situaties waar we in belandden. (een moeilijke keuze uit onze vele foto's!)

Waar ze thuishoren in de tekst is een qr-code aangebracht om met je smartphone rechtstreeks de passende foto te openen.

Voor foto's van landschappen, gebouwen, monumenten, musea,... verwijzen we naar het internet. Ook Google Streetview geeft de levendige straten weer.

Deel 1: Van Brugge naar Australië

1. Met de auto van België naar Pakistan via Duitsland, Oostenrijk, Servië, Bulgarije, Turkije, Iran

1 juli: Assebroek – Köln (ga via de qr-code op p. 8 naar kaart 1)

Net zoals de laatste weken zijn we om 6 uur op. Je wordt wakker en omdat die dag nog zoveel moet gebeuren, is het snel afgelopen met slapen. Er moet nog wat aan het eten voor ons afscheidsfeest gewerkt worden en ook de reisdocumenten zijn nog niet ingescand. Gelukkig springen onze kinderen (Koenraad, Nele, Goedele en Roeland) bij. Terwijl ik oudercontact had, haalde Goedele gisterenmiddag onze laatste visa af in de Indische ambassade in Brussel. We zijn er klaar voor...

De eerste genodigden arriveren, in geen tijd staat onze tuin vol vrienden en kennissen. Precies een café. De burens hebben een afscheidslied voorbereid, we krijgen een mooie kaart en een geschenk. Ook veel collega's komen langs, maar spijtig genoeg kunnen we maar heel kort met iedereen praten. Onze ouders hebben het moeilijk met ons vertrek voor een jaar, al hebben we een compromis gesloten om in de kerstvakantie voor 2 weken terug te komen.

Rond 15u. begint iedereen afscheid te nemen. Het afscheid van ma en pa is heel moeilijk. Ze kunnen niet anders dan aanvaarden dat we vertrekken, maar ze gaan er helemaal niet mee akkoord. De traantjes komen aan beide kanten.

De kinderen en ook Linus, Didier en Elke (de verloofden van Nele, Goedele en Roeland) ruimen in hoog tempo het feest op en dan komt het moeilijkste afscheid: de kinderen....

We zitten gezellig in onze salon. We krijgen van elk van de kinderen een enveloppe: te lezen als we vanavond in bed liggen. Dan een pakket voor onze gezondheid: tegen muggenbeten en zo.

Ook een doosje geluksbrengertjes: kaartjes, waaruit we elke dag eentje kunnen kiezen, zeker als het moeilijk is. En een verrassingsdoos met geschenkjes op datum. Ah, er is eentje voor 16 augustus. Ik ben nu al benieuwd wat ik voor mijn verjaardag zal krijgen! Het allerbelangrijkste is de kalender met elke maand een familiefoto en de belangrijkste gebeurtenissen thuis. Het wordt onze kalender voor het volgende jaar. Ik voel de warme band met de kinderen en vraag ze nog eens om niet te vergeten naar Oostende te gaan, want voor onze ouders wordt het een groot gemis.

Dan komt het onvermijdelijke. We pakken elkaar vast, geven een dikke zoen en een dikke knuffel, en laten nog wat traantje stromen. Het afscheid doet pijn...(foto 37)

We starten de auto, nog een laatste foto, we rijden onze straat uit, zien iedereen nog zwaaien, en... weg is alles. We laten onze tranen stromen...

Eerst tot Hoeke, naar de Damse Vaart om te zwemmen. (foto14) Na zo'n hete dag doet het water ongelofelijk deugd. Terwijl ik daar lig te drijven denk ik na over mijn leven. We zijn bijna 30 jaar gehuwd en als we terug thuis komen begint een ander stuk leven:

Christine en ik zullen weer alleen zijn. We drogen ons af, starten de auto en draaien de expresweg naar Antwerpen op. Het grote avontuur is begonnen.....

Voorbij Keulen slapen we op de snelwegparking.

2 juli: Köln-Stuttgart-Regensburg-Deggendorf

Het water van de Donau doet deugd. Daarna vallen we beiden in het zonnetje in slaap.

Zoals afgesproken lazen we gisterenavond de kaarten van de kinderen in bed. Elk kaartje kon een gevoelige snaar in ons hartje raken. Wat ze ons schrijven, is elk op zijn of haar manier zo mooi en fijngevoelig. Wat houden we van hen, we gaan hen missen... Of zoals Roeland het zegt: 'jullie blijven heel dicht bij me'.

3 juli: Deggendorf-Passau-Graz-Zareb-Beograd

De Oostenrijkse bergen zijn supermooi. We willen de rem dichttrekken om hier tien dagen te wandelen of zo, maar rijden toch verder door Slovenië. Aan de Servische grens halen we ons internationaal paspoort boven om de EU te verlaten. De formaliteiten nemen al snel een uur in beslag. Een parking aan de snelweg even voorbij Beograd wordt onze slaappleats.

4 juli: Sofia-Erdine

Kilometers aanschuiven en veel formaliteiten aan de Bulgaarse grens..

Na 5 km: Halt! Te snel gereden! De Bulgaarse politie. Paspoort afgeven, 50 euro betalen in Sofia (100 km), en dan het paspoort opnieuw komen afhalen. Na wat gepalaver is 20 euro zakgeld ook goed, wat eigenlijk meewerken is aan corruptie...

Bulgarije binnenrijden via een langgerekte, ruwe kloof is ronduit schitterend. Daarna is het klimmen geblazen tot boven de boomgrens. Oei, de route klopt niet meer! Op de kleinere wegen zijn de borden niet vertaald in ons alfabet en het Bulgaars alfabet is nog eens totaal anders dan het Griekse. We kunnen er niets van maken. Als we de weg vragen, spreken we de namen verkeerd uit en de mensen daar kunnen onze kaart ook niet lezen. We rijden dus wat op goed geluk, en kijken naar de zon voor de juiste richting. Spannend. Plots verschijnt een bord: Istanbul. Omdat we achter een trage auto aanrijden, kunnen we een tweede boete vermijden. Voor allerlei gekke redenen wordt de snelheid beperkt (bijvoorbeeld bij elk benzinestation 50 km/u), om dan alle vreemde nummerplaten tegen te houden.

Aan de Turkse grens is het aanschuiven: 5 controles. Het blijft maar duren zodat Istanbul niet meer bereikbaar is vandaag. We rijden van de snelweg op zoek naar een slaappleats. Maar... in Turkije zoek je nooit alleen. De bediende van de 'péage' begrijpt dit en wijst ons niet alleen een kampeerplaats aan. Nee, we worden ook uitgenodigd iets te eten, thee te drinken, enz. Hij komt wat later nog vragen of alles wel in orde is.

Iets minder vinden we het, dat hij ons 's morgens als zijn shift erop zit om 6 uur, nog eens uitnodigt voor de thee!

5 juli: Erdine-Istanbul

'Et maintenant Istanbul direct' via de gewone weg!

Problemen om je auto kwijt te raken in de nauwe steegjes van Istanbul? Dat dacht je maar. In Turkije wordt alles opgelost in een handomdraai. Wildvreemde mensen zenden ons naar een parking, waar geen plaats meer is. Maar, die man rijdt zelf (oef!!! In die supernauwe en hellende straatjes), tot hij een plaats vindt, net naast de Blauwe Moskee. We mogen er parkeren voor enkele dagen. Ook een hotelletje is snel gevonden via één of andere 'nonkel' (oom). We weten intussen dat heel Turkije familie is van elkaar!

Daarna geven we ons over aan die machtige stad met zijn unieke ligging aan de zee. Grote koopvaardijschepen passeren aan 3 zijden van de stad. En ertussen laveren de veerboten die af en aan varen naar Azië. Het bruisende leven in die smalle steegjes: de bazaars, de kruiden en geuren die je voortdurend overweldigen, bedwelmen.

7 juli Istanbul Iznik

We probeerden gisterenavond via internet te telefoneren en het lukte. Thuis was de microfoon stuk. Ma en pa klonken al heel wat beter omdat Nele en Goedele gisteren op bezoek waren. Als de kinderen regelmatig eens passeren, is onze afwezigheid veel makkelijker verteerbaar.

We vertrekken met de veerboot naar Yalova. Een handige manier om de stad uit te raken en een dagje te kamperen aan het meer van Iznik.

Haha, hier is een mooie, rustige plaats onder de sparrenbomen, net aan het meer! We dachten dat we hier alleen waren, maar na enkele minuten worden we prompt uitgenodigd voor de maaltijd bij een Turkse familie. (Eten kopen in Istanbul was dus compleet overbodig!) De zoon is leraar Engels en daardoor vlot het gesprek. We praten over de Turkse gewoontes en vertellen ook over het leven in België. Iedere leraar in Turkije moet eerst 4 jaar lesgeven in het oostelijk deel van het land, omdat er daar een nijpend tekort is. Pas aan de 'university' (?) studeren ze Engels. De meeste Turken missen dus de basiskennis Engels. De mannen zijn erg nieuwsgierig naar onze auto, de vrouwen naar onze kinderen. Bij een foto van Goedele en Didier, samen in de zetel, vertellen ze dat dit in Turkije niet kan. De moeder wil me geen hand geven, en kijkt me ook nooit aan, niet uit

onvriendelijkheid, maar omdat haar traditie het zo wil. De rest van de familie neemt het niet zo strikt, maar toch zie je alleen mannen zwemmen in het overheerlijke meer. De ene vrouw die we eventjes in het water zien, heeft haar volledige garderobe aan. Christine past zich wel een beetje aan, maar kan het zwemmen toch niet laten. (Te) veel mensen komen nog een praatje maken, maar de taal is de grootste barrière. We komen niet verder dan 'merhaba' (hallo, goedendag).

8juli: Iznik-Bilecik-Bozuyuk-Eskisehir-Konya-Karam-Alahan in het Taurusgebergte

Het Centraal-Anatolisch plateau is wondermooi. Ruige bergen wisselen af met zacht deinende hoogvlaktes waar vooral graan geteeld wordt. Het landschap zindert van de hitte, maar toch wordt hard gewerkt om de oogst binnen te krijgen.

2 jaar geleden fietsten we van Oost- naar West-Turkije. Dit geeft een veel directer contact met de streek waar je doorreist dan met de auto. Plots, na Karaman doemt als een muur het Taurusgebergte op. Je kunt het vergelijken met de Alpen of de Pyreneeën, maar dan in het geel omwille van de droogte. We klimmen steeds hoger. De prachtige vergezichten volgen elkaar op in snel tempo. Uiteindelijk belanden we bij de kloosterruïnes van Alahan, een unieke ligging in het gebergte. Die paters wisten hun plaatsje wel te kiezen!

We volgen hun voorbeeld en kamperen in de omgeving!

9juli: Alahan-Silifke-Narikuyu

De rest van de doorgang via de canyon van de Göskürivier is met geen woorden te beschrijven. Je kunt het vergelijken met de grootse cayons in Zuid-Frankrijk, maar toch ook weer helemaal anders. Wanneer we Silifke naderen, voelen we de verfrissende zeewind.

Via enkele zandweggetjes zien een mooi kampeerplaatsje, vlak aan zee, waar al enkele Turken kamperen.

- Stoort het als we hier kamperen?
- Laat ons eerst thee drinken!

Ze overleggen wat weg en weer (want dat hoort er nu eenmaal bij)

- We vinden het reuzeleuk dat jullie hier verblijven! Je hoeft zeker niets te betalen en je kunt het sanitair gebruiken. You are our guests, welcome!

De Middellandse Zee doet altijd deugd.. Je kijkt uit over het azuurblauwe water, omzoomd door witte rotsen. Zwemmen in het warme water... We kunnen er bijna in duiken vanuit onze auto! Het is zeer heet, maar de frisse zeewind maakt het draaglijk onder onze zonneluifel, want we staan in de blakende zon.

We proberen te telefoneren, maar in het internetcafé raken we niet op onze gmail. Yahoo lukt wel om onbegrijpelijke reden. Gelukkig worden we geholpen door een Turkse jongen die wat Engels kent: Het probleem zit hem gewoon in het ander klavier. Het klavier is niet alleen querty, maar op de plaats van de i staat een Turkse i, (zonder puntje). Onze i staat op de zijkant, waar bij ons * staat. Dus alles met i lukt eerst niet!!! Wat wordt dit in Iran??? Want nu zijn het nog onze lettertekens!!

11 12 juli '06: Narikuyu

We konden er niet aan ontsnappen! Gisteravond dronken we thee bij onze burens. Prompt zat ook daar de helft van alle kampeerders. Het zijn allemaal vrienden uit de omgeving die hier elk jaar terugkomen. Er is een leraar Frans bij waardoor we makkelijk kunnen praten. 's Avonds vindt hij het leuk om naar de volle maan te kijken terwijl hij een Efes (Turks bier, redelijk sterk, een beetje als een Belgische trappist) drinkt. Een echte levensgenieter: studeren in Parijs heeft hem blijvend veranderd. Bij een tweede Efes: ' Het was een dilemma om mijn lief in Parijs achter te laten en terug te keren en met mijn Turkse verloofde te huwen. In mijn hart was ik liever in Frankrijk gebleven. Na al die jaren knaagt het heimwee nog steeds'. In het gezelschap zit ook een visser die rond 22 u. vertrekt om de hele nacht te vissen net zoals mijn grootvaders vroeger. Als we vis willen, moeten we het maar zeggen, want voor de vis die we kochten, betaalden we veel te veel! Op het einde van de avond krijgen we een mooie schelp mee, zelf opgevisst voor de kust.

In dit deel van de kust zie je geen westerse toeristen, maar de Turken die hier verblijven zijn ook met vakantie en gedragen zich als een doorsnee westerse toerist. Er zijn dus echt twee Turkije: het Turkije van het binnenland, waar gewoontes en gebruiken nog volledig

aanwezig zijn, en dan het moderne Turkije langs de kusten en in de grote steden, waar al die gewoontes in snel tempo verdwijnen.

Vanmorgen gaan we mee naar de markt met onze buur en passeren we andere burens waar we groenten en druiven krijgen. We moeten het gewoon meenemen!

13 juli: Narikuvu

We nemen nog 2 dagen vakantie, bezoeken een grot en Griekse ruïnes. Beide niet echt de moeite. Bij de grotten kijken we wel onze ogen uit naar 3 busladingen Syriërs. Wat zijn de mannen mooi. De vrouwen misschien ook, maar het enige wat je ervan ziet is in hun volledig omhullende zwarte kledij, een kleine open streep voor hun ogen! Ze ademen in en uit onder hun kledij in die verzengende hitte! Gisteravond leerden we een Turkse dans (of je het nu wilde of niet). Onze twee Turkse kennissen spelen beiden in een percussiegroep, en begeleiden moderne Turkse muziek op cd. Het was wennen om je te bewegen op die magische toonladders, verwant aan de jiddische muziek.

Een eind verder aan de andere kant van onze auto kampeert een vissersfamilie. Het zijn heel gewone mensen. Ze kunnen enkel Turks spreken en zijn bijzonder vriendelijk. In de namiddag vingen ze de vis die nu gebakken wordt. We worden uitgenodigd. Christine was net begonnen de aardappelen te schillen voor ons avondmaal, maar deze uitnodiging weigeren zou echt onbeleefd zijn! Er wordt een glaasje wijn geschonken en we nemen de vis uit een gemeenschappelijk bord. (foto 27) Je ziet dat die mensen het veel minder breed

hebben, maar ze zijn daarom niet minder hartelijk. Ze delen hun maaltijd met ons. We proberen ook een stukje van elkaars leven te begrijpen, al gaat dat moeilijk omwille van de taal. De foto's van ons huis, van Brugge, en van de kinderen vertellen zonder veel woorden toch iets over het leven bij ons. Woorden zijn ook niet altijd nodig. Bij het afscheid is de Turkse omhelzing zo warm, dat je je na enkele uren écht familie waant van deze mensen!

Na het zwemmen zit ik nog even over de Middellandse Zee naar de opkomende maan te kijken. De Grote Beer zit vlak boven mijn hoofd,

en ik zie aan de hoogte van de Poolster dat we al veel zuidelijker zijn op onze werelddol. Wat hier deugd doet, is de onvoorstelbare warmte van de mensen.

14 juli : Silifke-Adana-Gaziantep-Sanliurfa

(ga via de qr-code op p. 8 naar kaart 2)

Met wat heimwee zijn we vertrokken en rijden nu weg van het stroomgebied van de Middellandse Zee. De weg is schitterend. Je moet dwars door het gebergte om in het stroomgebied van de Indische Oceaan te komen. Na de afdaling bevinden we ons in het Tweestromenland (het gebied van de Eufraat en de Tigris). Eerst komen we de Eufraat tegen. Het doet iets om zo'n machtige rivier met je eigen ogen te zien! De rivier is op veel punten afgedamd om de droge en oververhitte streek van water en elektriciteit te voorzien. Romeinse en Griekse sites werden zo onder water gezet. In het museum van Gaziantep kun je de mooiste mozaïeken en beelden uit die steden nog bewonderen. Ze zijn ronduit prachtig.

In Sanliurfa nemen we een geklimatiseerd hotel omdat de hitte niet te harden is.

15 juli: Sanliurfa

Vandaag is het de verjaardag van Roeland. Het lukt om 's morgens te telefoneren. Ook ma en pa krijgen we aan de lijn. Het doet plezier hun stem te horen!

De bazaar van Istanbul verbleekt met wat je in het oude centrum van Sanliurfa ziet! Alles is veel authentieker. We zijn dan ook de enige toeristen in deze hete oven. Het vakmanschap van houtbewerkers, koperslagers, smeden... is verbluffend. In een handomdraai en voor een prikje maken ze wat je wenst.

Abraham zou hier verbleven hebben, van een rots geworpen zijn, en waar hij neerkwam, ontstond plots een heilig meer. Het heilig meer en de hele omgeving is sprookjesachtig. De heilige karpers zijn zeer tam en krijgen heilig eten. (Als ik de kans zou krijgen pakte ik er twee voor in onze pan vanavond!)

We klimmen de zweterige tocht naar de burcht van de Kruisvaarders boven de stad waar je een mooi panorama krijgt op de nauwe steegjes.

We slenteren uren in dit labyrinth rond: ‘What’s your name, hello, where are you from?.....’ We hebben voortdurend volk rond ons. Een groepje kinderen komt van de koranschool. We nemen een foto van de giechelende meisjes.

Een eind verder komen we een Turkse man tegen die ons uitnodigt voor de thee. Hij vertelt honderduit over de stad, maar wil graag uitwijken naar het westen van Turkije. We vertellen ook wat over onze kinderen, hij is vooral geïnteresseerd in onze dochters. We vertellen dat ze verloofd zijn. Hij vraagt ons heel ernstig, als één van de dochters weer vrij zou komen, we dan toch zijn foto eens willen tonen. Misschien zouden Nele of Goedele hem dan mooi vinden...? Hij is vooral geïnteresseerd in de ‘teacher’. Linus, je bent dus gewaarschuwd!! Turkse concurrentie.

’s Avonds eten we nog een kebab. Niet erg proper: Alles wordt met hun handen vastgenomen en op een vuil tafelkleed gelegd. En ja, enkele uren later heeft Christine diarree... Wordt zeker vervolgd.

16 juli: Sanliurfa-Dutluca-Adyaman-Kahta-Nemrut Dag

We vertrekken in de vroege morgen naar de Attatürkstuwdam op de Eufraat, één van de grootste stuwmeren ter wereld.

Daarna naar Karakus waar we uitstappen om een grafheuvel te bekijken. Terwijl we boven staan, komt aan de voet van de heuvel een rij claxonerende auto’s aan. Het is duidelijk een huwelijksfeest! (foto 29)

Iedereen springt enthousiast uit de wagen. We haasten ons naar beneden. Intussen spelen de muzikanten meeslepende muziek. Of je het nu wil of niet, je wordt opgenomen in die Turkse volksdans. Het wordt een heel speciale ervaring. Het ritme gaat door merg en been, en de fluiten en andere blazers hitsen je verder op. De hoge blijheidskreten van de vrouwen doen de rest. We bewegen als een slang mensen in een rituele dans rond de grafheuvel.

Na de dans neemt iedereen hartelijk afscheid en vervolgen we onze tocht naar Cendere. In een machtige kloof waar het wemelt van de Turkse families kunnen we zwemmen. Ook daar worden we uitgenodigd voor de maaltijd, maar we weigeren dit keer omdat we nog de Nemrut Dag (berg) willen oprijden. Plots komen enkele Turkse mannen naar ons toe die iets duidelijk proberen te maken. Na heel wat gebaren hebben we het door: Ze hebben een scheur in de binnenband van hun moto. Of ik soms geen materiaal bij me heb? Ja, natuurlijk, zo gefikst, tot... ik die scheur zie! Gelukkig hebben we extra lange pleisters mee en het lukt dan ook nog de band op te blazen met onze pomp. (foto 28) We voelen ons zielsgelukkig

voor de Turkse mensen eens iets terug te kunnen doen nadat we van hen al zoveel hulp kregen. We móeten meekomen naar hun huis in Adiyaman om te eten en te overnachten, of op zijn minst morgen nog langskomen. Maar we besluiten dat we niet zo'n eind willen terugrijden en nemen allerhartelijkst afscheid. Via Eski Katha en Horik rijden we verder de Nemrut op en parkeren net voor de top.

Op het plateau van de Nemrut is een enorme grafheuvel waar Antiochus I 2000 jaar geleden begraven werd. De tumulus is aan de oost- en de westkant afgeboord met twee rijen reusachtige beelden. Eerst naar het oostplateau. Het geheel is groots, maar laat niet direct zo'n grote indruk na omdat het er wemelt van de mensen. Plots vertrekt iedereen naar het westterras om de zonsondergang verder te volgen. We staan helemaal alleen, oog in oog met de reusachtige stenen koppen. We bekijken ze één voor één. De Griekse invloed is onmiskenbaar. Wat een gevoel is erin gelegd! En dat 2000 jaar geleden. Door het rood licht van de ondergaande zon krijgt alles iets bovennatuurlijks. We begrijpen waarom Antiochus hier wilde begraven worden...De plek straalt precies een bovennatuurlijke kracht uit. Ik leg mijn handen nog eens op de stenen en neem afscheid. We zien aan de westkant de zon ondergaan als een vuurrode bol achter de bergen. Wat is de wereld toch mooi.

Vlak voor me zit een blonde jongen tussen alle andere donkere mannen. Hij draait zijn hoofd, en ik schrik! Het is Francis, één van mijn oud-leerlingen. Dit kan nu toch geen toeval zijn? We moeten

zeker bijpraten. Omdat hij aan de andere kant van de berg in een pensionnetje logeert en terug moet voor het helemaal donker wordt, spreken we af morgenochtend samen te ontbijten, na de zonsopgang, die je hier natuurlijk ook moet meemaken. Afspraak om 4.30 u.

16 juli: Nemrut-Karadut- Veerboot-Siverek-Diyarbakir

We zijn een half uur te laat op de afspraak na een wel zéér korte nacht. De meest eenzame plaats in Azië werd namelijk ook uitgekozen door een Turkse familie die op enkele meters van onze auto, gisteravond laat de vuurkuil wilde gebruiken om kebab te maken... Toen we al sliepen, werd op de ruit geklopt. Ze hadden nog eten over. We móesten het aanvaarden en nog thee drinken!

Francis is al op het oosterras. Er wordt weinig gepraat. Zo'n vroege morgen heeft altijd iets ingetogens. En dan is de zon er. Eerst een klein rood stipje. Snel groter wordend. Een prachtige rode bol. Alles is een wonder. De beelden, de stilte, de hele omgeving. We genieten nog lang na op de twee terrassen, en wandelen dan naar onze auto om te ontbijten. De Turken zijn al vertrokken. De çay (thee) zal voor een andere keer zijn en ik ben er niet droevig om.

Wij hebben in twee weken nog niet zoveel beleefd, maar we luisteren met plezier naar het maandenlange reisverhaal met de moto van Francis. Op de grafheuvel van de Nemrut, zinderend in de zon, neemt het verhaal een diepe wending. We vertellen elkaar een stuk leven, en ontdekken dat we op veel domeinen op dezelfde golflengte zitten. Wat een wijsheid op zo'n jonge leeftijd. Het doet deugd op die manier met iemand te kunnen praten. Het is pure magie op die plaats. Je voelt de adem van Antiochus boven onze hoofden...De uren vliegen voorbij, en we besluiten ook nog te middagmalen. Dat is nu eenmaal het zalige aan zo'n sabbatjaar. Niets moet. Je ziet wel hoe het uitkomt. In de loop van de namiddag vertrekken we naar de veerboot over het Attatürkmeer. Wanneer we bijna aan de overkant zijn, kijkt een man me aan met donkere blik en zegt zachtjes tegen me: 'You enter Kurdistan!' Dat zegt genoeg. Ik ken het probleem en antwoord: 'I know'. Het doet hem plezier.

In de Peugeotgarage van Diyarbakir kopen we een reserve luchtfilter en dieselfilter want die hebben we vergeten.

We duikelen direct in ons bed want we zijn te moe om de stad te verkennen. Dat is voor morgen.

17 juli: Diyarbakir-Silvan-Baykan-Bitlis

Diyarbakir is een stoffige, hete miljoenenstad met heel wat schooiende kinderen. Het leven is er voor velen moeilijk. Toch is de stad wondermooi: de bazaar, de moskeeën, en vooral de prachtige stadsmuren van zwart bazalt. De Tigris stroomt in een bocht rond de stad en we wandelen zo langs de tweede rivier van het Tweestromenland.

Rond de middag vertrekken we richting Baykan. Het landschap is adembenemend. Het is bloedheet maar als je alle ramen openzet koelt de wind je voldoende af. We kunnen zeker niet klagen, want ook in het heetst van de dag werken mensen aan de weg in de blakende zon. De wegenwerken in het gebergte na Baykan en de vele Iraanse autocars maken het rijden extra moeilijk.

15 km voor Bitlis stoppen we even. Maar wat blijkt? De auto start niet meer. Ik hoor de startmotor tikken, niet op te lossen dus. Een vrachtwagen neemt me mee naar de dichtstbijzijnde garage in Bitlis. De garagisten komen mee. Na wat onderzoek: ‘het is de accu’. Ik geloof het niet, maar met startkabels slaat de motor toch aan en rijden we tot in die garage. Het blijkt de dynamo te zijn: de accu laadt niet meer op. Niet te herstellen. Een nieuwe bestellen in Izmir duurt 2 dagen en kost 325 euro. Ik verslik me bijna in de thee en zeg dat dit veel te veel is. Na bellen met de Peugeotgarage in Diyarbakir: ‘Ze kunnen de dynamo herstellen voor ongeveer 75 euro’. Ik moet hem wel zelf brengen en halen, twee keer 5 uur bus. Ik besluit de nachtbus te nemen om 1.30 u. We nemen een hotel, aanbevolen door een ‘uncle’ van de garagist. ‘Turkish price, sir!’

18 juli: Bitlis

Na enkele uurtjes slaap zit ik op de bus. Christine neemt een dag rust omdat ze nog steeds een beetje ziek is. Ik heb ook wat last van diarree, maar veel minder. Het is nu 3 u. in de nacht. Ik kijk naar buiten en zie in het donker het landschap voorbij glijden. Er is natuurlijk een chauffeur op zo’n bus, maar er is ook een persoon mee

om voor je te zorgen: met de bus reizen in Turkije is niet alleen je verplaatsen van punt X naar punt Y! Neen! De bus (zoals alles hier) is een belevenis. Je drinkt thee, koffie. Je krijgt een cola, een koekje. Je gezicht wordt verfrist met eau-de-cologne. Je stopt om te praten en je te wassen...Kort gezegd: leuk.

Om 7.30 u. ben ik in de Peugeotgarage. Het is al goed warm! Ze openen maar om 8.30 u. maar de privé kokkin van de garage heeft al thee gezet, en bereidt een heerlijke maaltijd voor het personeel. Ik móet erbij zitten en krijg thee en brood. (foto 30)

Wanneer de garage opent, blijkt dat het inderdaad te herstellen is, maar het zal 4 uur duren. Ik ga intussen wat chillen in het centrum van de stad. Tegen 12 u. kom ik terug. Het is bijna gefikst, maar ik mag echter niet vertrekken zonder eten. ‘Geen sprake van!’ Ik krijg een overheerlijke maaltijd, zwier de dynamo in mijn rugzak, en ben net op tijd in de otogar (busstation) voor de bus van 13 u.

In de bus is het heet maar weer reuzegezellig. Missie geslaagd: voor 20 euro is de dynamo hersteld: 4 uur werk + de onderdelen. Op die manier merk je hoe laag de lonen zijn in Turkije. Later vertelt men me dat een nieuwe dynamo ingevoerd wordt, Vandaar de hoge kostprijs.

Om 18 u. is de dynamo geplaatst, maar... de diodes zijn ook stuk en niet vervangen. Je raadt het al. Nee, dat soort diodes hebben ze niet in Bitlis. Er rijden hier enkel oude Peugeot camionetten: J9! De garagist is er het hart van in, telefoneert, zoekt bij anderen, bidt heel ernstig tot Allah (de plaatselijke dokter fluistert: ‘Ik geloof niet dat Allah zoiets oplost, maar kan dit hier niet te luid zeggen’.) Dus weer 10 uur bus. Christine is het boeken lezen beu en besluit me te vergezellen, wat ik natuurlijk leuk vind.

19 juli: Bitlis

In het hotel vergeet men ons te wekken, maar de busmaatschappij heeft snel gevonden waar we logeren, (iedereen kent hier iedereen) het hotel opgebeld en rond 2.30 u. worden we wakker gebonsd op de deur, met een draaiende autocar voor de deur! Het heeft een uur geduurd om ons te vinden, maar: in Turkey no problem! We halen het

wel in. En inderdaad: we komen met een kwartier vertraging toe. Van die nacht herinner ik me niets. Ik ben zó moe, de tweede nacht op de bus en lig in de armen van Christine geen minuut wakker....

Tegen de middag is de dynamo hersteld. En natuurlijk moeten we weer blijven eten! De mensen zijn zo hartelijk dat ik heimelijk moet bekennen dat ik die panne leuk vindt. Je komt op een heel andere manier met mensen in contact.

We krijgen een lift naar Dyarbakir otogar. De man merkt op dat we Koerdische muziek horen en in een Koerdische stad verblijven. Hij is blij dat we het probleem kennen. Al kennen we ook de genocide van de Armeniërs in Dyarbakir, maar dat zeggen we niet.

De terugrit met de bus is toch ook voor de vierde keer een festijn voor het oog. We kunnen er niet genoeg van krijgen. We passeren weer de vele dorpen met kleine, toch wel zeer primitieve huisjes. Wat moet het daar heet zijn binnen! Op elk huis zie je bedden op het dak staan. De tijd heeft hier stilgestaan, maar... naast de bedden pronkt een schotelantenne! En in elk dorp is er internet. Deze mensen kennen ook onze wereld!

De dynamo wordt geplaatst. Alles is in orde en de garagist is ook opgelucht. We nemen afscheid van elkaar, als twee dikke vrienden. Hij rekent voor de vele uren werk maar 45 euro aan. Ik geef hem wat meer omdat ik weet dat hij al zijn uren zoekwerk en gebed van gisterenavond niet bijrekent.

Op onze kamer staren we beiden in de verte. We zien de vele gezichten voor ons van vriendelijke, hartelijke mensen. Ik durf er niet aan denken hoe vreemden bij ons soms behandeld worden.

21 juli: Bitlis-Tatvan

Voor de was en de plas rijden we naar het Vanmeer. Volgens de reisgids komt je was er helemaal proper uit zonder inspanning, door het speciale water. De 'mister proper' van de natuur. Buiten het zeewiergeurtje is Christine nogal teleurgesteld in het resultaat.

Aan het meer werken we het verslag bij en openen het programma van Google Earth.. Via de satellietfoto's zien we de krater naast het Vanmeer waar we morgen naartoe gaan. En ook de Ararat, de bergen tussen Turkije en Iran, ... Wat een landschap als je het zo eens ziet!

22 juli: Vanmeer – Bitlis

Vandaag is het zaterdag, ook voor de Turken een vrije dag. Wat bedoeld was om tot in de late namiddag een rustige dag te worden met boekje lezen en zo... is helemaal anders uitgedraaid. Al snel zijn we omringd door een zeer sympathieke familie en drinken we 'chai'. Ze hebben 5 kinderen. De kleinste is 2 jaar, krijgt nog moedermelk en drinkt chai uit de papfles. Het is super gezellig, we móeten blijven eten, maar wimpelen dit af met de nodige beleefdheidsformaliteiten omdat we nog de krater van de Nemrut willen oprijden om op de top aan het meer te slapen.

Bij de klim draait de toerenteller van de auto weer onregelmatig, de accu laadt dus niet regelmatig op. Met bang hart en dichtgeknepen billen vervolgen we toch de klim want het is maar 5 km meer. De nogal slechte asfaltweg loopt dood! We hadden de aardeweg moeten nemen maar er was niets aangeduid. Ik sta helemaal geblokkeerd op zo'n smalle weg, en het lampje van de batterij licht nu ook al op. Ik laat me zakken op het weggetje, tot het wat breder is, en probeer dan in 36 beurten te draaien op de hellende weg. Het zweet drupt op mijn stuur, maar we slagen er toch in om te draaien. We kunnen het risico niet verder nemen en keren terug. Het kratermeer is voor een volgend leven.

We rijden snel terug naar de garage in Bitlis. Hij is nog open, maar de garagist vertelt dat hij voor ons niets meer kan doen. We kunnen nog rijden en zoeken beter een Peugeotcenter in Iran(!?) We vertrekken richting Van en stoppen op een servicecenter voor trucks, waar we na een heerlijke maaltijd een slaappleaats vinden. Ook hier kunnen we de chai niet ontlopen.

23 juli: Bitlis-Akdamar

Lekker geslapen tussen de truckers. Willen of niet, maar we worden door onze gebuurtrucker getrakteerd op een ontbijt. Achteraf wil ik liever zelf de rekening betalen, omdat de mensen het hier echt niet breed hebben. We discussiëren wat maar dat duurt niet lang. De baas van het routiercenter betaalt zelf! En gij nu! En onze auto wordt er nog bij gewassen ook. En... de chauffeur vervoert meloenen. We moeten er één aannemen!

Tijdens de maaltijd leren we enkele woordjes Koerdisch. We praten over de rol van Europa in het Koerdisch probleem. De mensen hier verwachten veel van het democratisch Europa. 'Koerden zijn geen terroristen, maar de Turkse regering onderdrukt wel onze taal en cultuur. Israël en Amerika zijn de terroristen in onze regio, niet de Palestijnen'. We zijn het met hem eens. Het wordt weer eens een (veel te laat) hartelijk afscheid. Niets verloopt in Turkije zoals je het dacht te plannen.

Ik test de accu's uit voor we vertrekken en merk dat ze opgeladen zijn. Geen directe zorgen dus.

We rijden door het gebergte langs het Vanmeer. Het azuurblauwe meer zie je soms liggen vanop 1000 m hoogte. Ontroerend mooi.

De veerboot naar een klein eilandje in het Vanmeer brengt ons naar een Grieks kerkje van méér dan 1000 jaar oud. We doen dit wel samen met honderden Turken. Iedereen nodigt ons uit, maar we kunnen ook niet blijven eten en drinken. We zijn moe van de drukte en keren vroeger dan gepland terug. Op het minuscule gratis kampeerterreintje met één douche is een bus Slovenen geland. Wat een bende. Toch een verademing. Ze zeggen goeiendag, maar laten ons verder met rust zodat we wat kunnen lezen en de foto's op de laptop klasseren.

24 juli: Akdamar-Van

De auto is duidelijk nog niet in orde. Het verklikkerlichtje van de batterij licht voortdurend op. Van is een groter centrum, en gelukkig vinden we hier een 'Peugeot-servis'. Hier wordt professioneel gewerkt en al snel zien ze dat de diodes van de alternator verbrand zijn. Het herstel duurt de hele dag. Ze telefoneren ook met de Peugeotgarage van Dyarbakir. Wellicht heeft de garagist in Bitlis een fout in de bedrading gemaakt. (omdat in onze auto een tweede accu is gemonteerd?)

We rijden niet meer door naar de Iraanse grens, maar kamperen nu aan de oostkant van aan het Vanmeer, 'les pieds dans l'eau' en zien een prachtige rode bol zakken in de zee.....

25 juli: Van-Dogubeyazit-Ararat

We staan in Dogubeyazit, met de deur van de auto in de hand om naar Iran te vertrekken, maar plots (?) komen we opnieuw de man van de Ararat-expeditie tegen. We vonden de tocht van 4 dagen veel te duur! Eerst 300 euro/pers, daarna, na wat onderhandelen samen voor 350 euro. We vonden dit nog te veel, en hadden al besloten de tocht niet te ondernemen. Nu krijgen we een nog lagere prijs: 100 euro/pers. Dit lijkt ons een eerlijk loon: 4 dagen in groep de berg opklimmen, gidsen, paarden om de bagage te dragen, voedsel en klimijzers. In een handomdraai veranderen we onze plannen en rijden terug naar 'camping Murat', want we hebben nog werk: onze volledige trekkersuitrusting moet nog uit de buik van de auto opgediept worden en in onze rugzakken verdwijnen: tent, slaapmatjes, slaapzakken,... Het is donker als alles in orde is. Ik droom van de kinderen. Op de computer zagen we eerder op de avond via een webcam Roeland en Goedele in onze bloedeigen keuken zitten! We telefoneerden ook en konden pa sinds lange tijd heel helder horen.

26 juli:Ararat

Ik word voor het eerst wakker met heimwee naar huis. We zijn nog maar een maand weg!

Veel tijd om na te denken is er niet. We pakken de rest van onze warme kleren in en nemen plaats in de truck die ons de flank van de Ararat op voert. Het landschap is zeer ruw: precies allemaal slierten gestolde lava met hier en daar een kleine weide. Na een uur hevig klimmen zien we de paarden staan. We zitten al boven de 2000 m en wachten hier tot de andere trucks toekomen. We vormen een groep van 28 personen, een grote bende met al die paarden en begeleiders erbij!

We klimmen verder naar boven en passeren hier en daar nomadendorpen die ons wat handwerk proberen te verkopen. Ik drink een glas ayran (een soort yoghurt) omdat het reeds 12.30 u. is, en we nog geen eten gezien hebben. (Er was een ontbijt beloofd!)

We klimmen de eerste dag tot op 3200 m. De groep rond ons bestaat vooral uit Slovenen die een all-in reis boekten van thuis. Wij vormen

met een Nederlands en Grieks koppel zo'n beetje ons eigen groepje van 6.

27 juli: Ararat

Als we 's morgens de tent opentrekken is het zicht op de Ararat adembenemend. Je ziet de eerste gletsjers al dichtbij.

We ontbijten met een Iraans koppel die op eigen tempo de berg willen beklimmen. Ze zijn erg sportief: bergbeklimmen is hun hobby en ze fietsen elke dag 3 uur in Tabriz (Iran) waar ze wonen. We kijken verwonderd. Is Iran niet het land waar een vrouw niets mag, laat staan fietsen?

We ontbijten op 't gemak, breken de boel op, en gaan dan, naar onze normen, eerder traag naar boven. Een fluitje van een cent, want de rugzakken zijn minder zwaar dan pakweg in de Pyreneeën: de paarden dragen ons proviand.

Het tweede basecamp ligt op 4200m, een hoogte waar we beiden nog nooit op vertoefden. Het is nog maar kort na de middag, maar toch stoppen we om gewoon te worden aan de hoogte. Er steekt bij mij wat koppijn op, tegen de avond wordt dit schele hoofdpijn. Wat het morgen wordt, weet ik niet... Ik krijg enkele pijnstillers van de Nederlander en kruip om 19 u. in bed. Christine voelt zich kiplekker.

28 juli: Ararat

Om één uur 's nachts worden we gewekt. We moeten vroeg vertrekken om de top te halen, op 5137 m. Nog steeds is er die barstende koppijn door de hoogte. De Grieken zien er ook belabberd uit en besluiten niet mee te gaan naar de top. Christine en die vlaktemensen (de Nederlanders!) voelen zich kiplekker.

Het ontbijt wil er bij mij niet in, het is dus vertrekken met een lege maag. Het valt zwaar: opklimmen in het donker met een lampje op je voorhoofd, barstend van de migraine. Het terrein is moeilijk: je struikelt voortdurend over losliggende lavastenen en het pad slingert zich zeer steil naar omhoog. Ik voel me doodziek. Nee, de top zal ik niet halen. Iedere vezel in mijn lijf zegt: stop ermee! Christine is zoals altijd in zulke extreme omstandigheden de sterkste van ons tweeën.

Ze heeft een onverwoestbare fysiek. Indien ze nu niet naast me liep keerde ik zo terug naar beneden...

Op een bepaald moment val ik uitgeput neer omdat het zo duizelt voor mijn ogen door de ijle lucht. Je moet het aanvaarden, dit is je grens vandaag. Je kunt niet meer verder...

Eén van de Turkse gidsen komt bij me en duwt me enkele koekjes tussen de lippen. Ik ben zó uitgeput dat ik ze met moeite kan binnen slikken. Ik drink ook wat water en voel een klein beetje kracht terugkomen. Ik kan Christine overtuigen zonder me verder naar boven te gaan. Ik keer terug met de gids...

Ik sta op, richting beneden, voel dat het toch wat beter is, en draai 180°. Ik móet de top halen!

We zitten nu al op 5000 m. Je ziet de schaduw van de Ararat op het omliggende landschap, door de opkomende zon. Je ziet ook de boog van de dampkring van de ronde aarde onder je...Ontroerend!

We komen nu bij de eeuwige sneeuw. Hup, klimijzers aantrekken. Wat zal dat worden? Het is bitter koud. De kleren die we gebruiken in de Pyreneeën zijn hier absoluut onvoldoende. Mijn vingers bevriezen doorheen de handschoenen. Toch is het stappen op de gletsjer met klimijzer makkelijker dan ploeteren in die losliggende stenen, wat me weer wat kracht geeft. En plots, daar ligt hij, de top! We omhelzen elkaar van vreugde. We staan op 5137 m, op de top van de Ararat. Ik ween van emotie. Is het van de inspanning of maakt de ijle lucht je een beetje dronken?

De opkomende zon zet nu alles in een rode gloed. Je kunt uitkijken tot in Iran en Armenië. Onbeschrijflijk...Rondom je zie je nog vele vulkaankraters liggen.

We kunnen niet langer dan een kwartier boven blijven omwille van de koude en de ijle lucht. Vooral de koude gaat door merg en been. Nu nog de lange afdaling, naar 'basecamp 2'. We gaan aan een traag tempo naar beneden, maar ook dit is erg lastig. Heel mijn binnenwerk is overstuurd zodat ik langs de weg nog moet overgeven, maar tegen de middag arriveren we weer op 4200 m. Nu moeten we onze tent nog afbreken om af te dalen naar 'basecamp 1', op 3200 m. Ik denk het niet te halen, maar langzaam zien we het kamp dichterbij komen. We

zetten de tent op, en nu kan er rust komen. We vallen beiden in slaap tot het avondeten.

Deze tocht is voor ons een les geweest. Je mag het niet vergelijken met een zware dagtocht, zelfs geladen met bagage, in de Pyreneeën. Je moet rekening houden met de hoogte! Op onze volgende hoge tocht (met de fiets de Karakorum over naar China) rijden we de Kunjerabpas over op 4733 m hoogte. We zijn dus verwittigd!

29 juli: Ararat

Vandaag volgt een makkelijke terugtocht. We zijn beiden na een lange nacht goed gerecupereerd en genieten van het landschap: ruw terrein, bezaaid met lavastenen. Koerdische herders met kudde schapen. Paarden en ezels. De Koerdische mannen zingen met hoge stem hun typische liederen die weergalmen in het gebergte. De gids vertelt dat dit gebied wemelt van de Koerdische verzetsstrijders, onbereikbaar voor het Turkse leger.

Tegen de middag zijn we terug aan de auto. Voldoende tijd om al het materiaal weer in orde te brengen en te laten drogen, want het regent. Als het wat opklaart zie je dat er veel verse sneeuw gevallen is. Vandaag is de top niet mogelijk.

Het is ook onze laatste dag Turkije. We bleven hier veertien dagen langer dan gepland. We raakten hier niet weg omdat dit zo'n mooi land is. We hebben nog geen tiende van al dat moois gezien. De mensen zijn onvoorstelbaar vriendelijk en gastvrij. Turkije is in de wereld ook een uniek experiment: het enige islamland met een volledige scheiding tussen 'kerk' en staat. Dit experiment is in volle evolutie. Daarom kom je ook zoveel 'Turkijes' tegen. Bovendien getuigt het landschap van een ongelofelijke afwisseling: diepblauwe meren en zeeën liggen tussen de meest ruwe bergen.

Turkije is voor ons het land waar we ons hebben kunnen aanpassen aan het Oosten, en dit geldt niet in het minst voor ons binnenwerk. Morgen rijden we Iran binnen. Turkije we zullen je missen...!

30 juli: Dogubeyazit-Tabriz (Iran)

(ga via de qr-code op p. 8 naar kaart 3)

Samen met de Nederlanders kamperen we bij een Turkse familie in Dugobayazid. Bij een typisch Koerdische maaltijd bleven we tot in de vroege uurtjes nog wat nakaarten over de Ararat. Een hele ervaring om met die mensen aan tafel te zitten. De Turkse wijn wordt doorgegeven ‘onder’ tafel, want het is eigenlijk verboden als moslim... We vertrekken vanmorgen dus niet zo vroeg naar de Iraanse grens.

Voor de grenspost wachten honderden vrachtwagens. Gelukkig kunnen wij als personenwagen die kilometerslange file voorbij!

Eerst de Turkse kant van de grens. Vele mensen belagen je om geld te wisselen of je administratie in orde te brengen. Ik hou onze paspoorten stevig vast en neem me voor ze enkel aan officiële instanties af te geven. Maar dat is nu juist het probleem: je moet meerdere stempels hebben! Uiteindelijk vinden we twee kantoortjes in een klein hoekje. Oei, nog een stempel te kort. De officiële man wijst me een ‘helper’ aan. We kunnen dus niet anders dan zijn ‘diensten’ aanvaarden, want we vinden het zelf niet! Of, hoe het systeem er hier op gemaakt is alles onduidelijk te laten zodat je wel hulp móet vragen! We rijden terug naar een bijna onvindbaar kantoor en krijgen de laatste stempel. Het Turkse hekken schuift open.

Het Iraanse hekken, net erachter schuift ook open. Twee reuzegrote Ajatollahfoto’s kijken ons bedreigend aan.

Wat wordt het nu? (foto 31)

We worden tegengehouden door een man in vlekkeloos

Engels: ‘Welcome to Iran. I’m your guide to lead you

over the boarder and this is a service of our country. It’s totally free’.

We kunnen bijna onze oren niet geloven na de hectische toestand aan de Turkse kant. Alles verloopt hier rustig en correct. Er moeten heel wat papieren in orde gebracht worden, onze paspoorten worden afgestempeld en de ‘carnet de passage’ voor de wagen wordt in orde gebracht. Intussen vertelt onze gids over zijn land.

Alle papieren worden nauwgezet gecontroleerd: chassisnummer van de auto, nummer van de motor,...Zoveel rust en vriendelijkheid kwamen we nog aan geen enkele grensovergang tegen!

Na anderhalf uur is de procedure rond, en rijden we een beetje onwennig Iran binnen. Er was geen enkele bagagecontrole. We moeten enkel nog in Tabriz een Iraanse nummerplaat afhalen, ook volkomen gratis.

Na een kwartier rijden we precies alleen op de weg, in hoofdzaak noordoost, terwijl de weg op de kaart zuidwest loopt... De borden in het Farsi kunnen we niet lezen. We rijden nog een heel eind verder en weten het echt niet meer. De bloedhete woestijn is erg mooi. We stoppen. Wat nu gedaan? Die weg staat wellicht niet op onze kaart. We besluiten wat verder te rijden om de rijrichting te controleren. Ja, we draaien zuidwest en komen weer op de hoofdweg. Al snel zien we nu het eerste tankstation. We staan aan de pomp maar begrijpen er niets van! Niemand begrijpt ons. Gelukkig komt een trucker aan die een ietsie pietsie Engels praat. Nu hebben we het door. Je moet eerst op het kantoor het aantal liter diesel bestellen en betalen. Ik bestel 50 l, en betaal 7800 riad. Dit is nog geen euro! Terwijl de trucker tankt voor ons hebben we het volgende gesprek:

- Our country is not a terroristic country. We are nice and friendly people. I think Belgium is a nice country.
- The little part of Iran we saw is very nice.
- Thank you. You are my friend.

Met een diepe handdruk en de linkerhand op het hart (een gebaar van respect) nemen we afscheid.

De 300 km naar Tabriz zijn een lust voor het oog: ruwe gebergtes in okergeel, donkerbruin en dieprood volgen elkaar op. Wat is de wereld toch mooi. Je zou al die landschappen willen vasthouden...Over het algemeen zijn de wegen ook heel goed. Er is wel een stuk meer verkeer dan in Turkije.

We voelen ons een beetje onzeker om de miljoenenstad Tabriz binnen te rijden en daar een kamer te zoeken. Het valt bij momenten niet mee, omdat we niets kunnen lezen. We rijden dus maar de drukte binnen en zien plots de bazaar! We zitten dus in het centrum en kunnen ons nu oriënteren met het plannetje in de reisgids.

31 juli: Tabriz

In het gemeentelijk museum is werk te zien van een Iraans beeldhouwer. Prachtige thema's: het leven, de ouderdom, oorlog, arm en rijk... We genieten met volle teugen en laten het over ons heen stromen.

In de 37 km lange overdekte gangen van de sprookjesachtige bazaar bruist het hart van de stad. Een jonge Iraniër is blij eens wat Engels en Frans te praten en leidt ons rond in dit doolhof. We denken voortdurend Ali Baba tegen te komen...

Veel mensen spreken ons aan: 'Where do you come from? We wish you welcome in our country and our city! Have a nice trip'.

We zetten ons in een fruitshake-bar (typisch voor hier, omdat er geen alcoholische dranken zijn), en raken aan de praat met twee jonge kerels. Bij het weggaan willen ze persé onze drank betalen. Geen doen aan. De Iraanse gastvrijheid!

Een ontspannen sfeertje voor ons. Bovendien loop ik hier met een nieuwe vrouw: een gesluierde vrouw. Alhoewel. Je haar bedekken is ruim voldoende, al lopen sommige vrouwen ook wel volledig gesluierd.

Onze eerste indruk van Iran in Tabriz is heel positief. De mensen zijn uiterst vriendelijk, en buiten het dragen van een hoofddoek als vrouw (vindt Christine wel heel vervelend!) heb je precies alle vrijheid. Je kunt in de winkels ook alle westerse producten krijgen: Amerikaanse films op DVD, computergames, breedbeeldtv, enz

1 augustus: Tabriz – Teheran

De weg naar Teheran bolt vrij vlot. Het laatste deel is snelweg, betalend. Al moet je er niet veel bij voorstellen. Tienden van euro's en zo. Van de vijf keer dat we een tolhuisje passeerden, zei de man twee keer: 'You are a guest in Iran, you dont have to pay'.

Het binnenrijden van de stad valt goed mee. Na de bloedstollende commentaren uit de Lonelyplanetgids (bijnadoodservaring, completely mad if you drive yourself in this city...) rijden we met een klein hartje de stad in. Teheran is een stad van 13 miljoen inwoners. Zo groot als Parijs, maar alles veel dichter, en er gelden andere verkeersregels. Enkele voorbeelden: rijstroken zijn versiering. Je rijdt

met vijf naast elkaar op vier rijstroken. Bij op- en afritten doe je alsof je de andere zult rammen. Misschien laat hij je dan door? Ofwel is hij psychologisch de sterkste? (Hij heeft de smerigste rammelkar dus ram me maar als je durft. Jij moet dan zo laat mogelijk hevig remmen) We rijden op de snelweg aan 120/u. Plots, op het eerste vak, gebruiken enkele skaters ook de snelweg! Op de pechstrook rijdt een auto in de omgekeerde richting... In het begin is het gekkenwerk maar toch zie je na een tijdje de logica. Eerste regel: we leven geen regels na, maar met zijn allen proberen we in de chaos zo snel mogelijk vooruit te komen, en doen dit in alle rust. Als de weg dus 5 rijen auto's kan slikken, so what? Tweede regel: Wees zeer alert en toeter voortdurend. Niet zoals in Europa, als we toeteren wanneer we kwaad zijn. Nee. Per twee of per vier korte, lieve klaxonnetjes. (maar dan wel voortdurend herhalen, of je bent er geweest): hé, ik ben hier ook. Voor het geval je me niet zag. Derde regel: na iemand de pas afgesneden te hebben (moet je doen, of we stonden er nog) roep je door het open raam: 'Ssalām!!!' (goedendag) en zwaai je uit alle macht (maar ook niet te hevig, want bij veertig graden moet je alles traag en rustig doen).

Nee, alle gekheid op een stokje. Het is heel spannend om deze miljoenenstad binnen te rijden, ook omdat de meeste borden in het Farsi zijn. Niemand begrijpt je omdat je ook weer de plaatsnamen niet juist uitspreekt en als je een straatnaam toont op je kaart kunnen de meeste mensen ons alfabet niet lezen. Maar we hebben ook geluk: de meeste straten zijn éénrichtingsverkeer, en je gelooft het misschien niet: telkens in onze richting!

Na enkele liters zweet, want het is hier nog boven de veertig graden, vinden we een hotelletje waar we de auto voor de deur kunnen parkeren en willen we enkel nog slapen...

2 augustus: Teheran

Teheran als stad kan ons niet echt overtuigen. De luchtvervuiling en het lawaai tarten elke verbeelding, maar ook geen enkel museum kan ons bekoren. Een student: 'in Londen en Parijs staan veel mooiere stukken uit het antieke Babylon en Persepolis'.

Toch blijft het contact met mensen telkens weer interessant. We worden tientallen malen aangesproken door mensen die een eind met ons meelopen: ‘Wat denken jullie over Iran? En de situatie in het Midden-Oosten?’ Als je verder praat, merk je dat heel wat mensen schrik hebben voor een naderende oorlog met de Verenigde Staten. Ze vinden dat ze onheus behandeld worden: Waarom mogen zoveel landen atoomkracht ontwikkelen en wij niet? Of: ‘We zijn tegen atoomwapens, maar dan moet iederéén ze weg doen’. We kunnen dit beamen. Vaak komt ook de vraag terug waarom Europa niets doet. We antwoorden: ‘Elk land apart heeft onvoldoende macht omdat we in Europa nog te weinig samenwerken. Net zoals de Arabische landen ook niet met één stem spreken’.

Het is leuk met mensen te praten, maar je moet zóveel keer een bijna identiek gesprek herhalen... Toch vinden we dat je dat moet doen: door van man tot man te praten zie je dat bijna alle mensen hetzelfde willen: een ordentelijk leven, een lieve vrouw zoeken, vrienden hebben om mee te praten, kinderen hebben, ze liefhebben en ze een toekomst kunnen geven.

Veel vragen over het leven in België en Europa: Welke job heb je? Verdien je daar goed mee? Hoe maken je kinderen het?

In het stadspark praten we wel een uur met een student wiskunde uit Kerman: ‘Het leven is gemaakt om ervaringen op te doen die je rugzak aan levenservaring vullen. Iedere keer merk je: dit is niet de waarheid, tot je weet, diep in je hart: ik zal ‘het’ nooit vinden, maar dan heb je zó’n stuk méér voeling met het leven dat je beter af bent dan iemand die het zogezegd wél weet en niet verder zoekt.’ Iemand met zulke wijze woorden kunnen we appreciëren, wat zijn godsdienst ook is.

De student vraagt of hij mee mag rijden naar Isfahan. Dit is OK voor ons. Ook in Turkije namen we lifters mee, omdat we 3 zitplaatsen hebben. Maar dan loopt het een beetje mis. Hij wandelt met ons mee, probeert een kamer te nemen in hetzelfde hotelletje als het onze, maar de baas zegt dat alles volzet is. We spreken af de volgende morgen om 8 uur.

Maar... de baas roept ons terug en fluistert: ‘Die jongen heeft geen adres en zijn paspoort is niet in orde. Ik wil hem niet opnemen in het

hotel. 'Ik zou hem geen lift geven, want er is een kleine kans dat hij je kwaad doet'. Ook in Iran is er criminaliteit.

We beseffen dat we door het aardige gesprek twee van onze reisbasisregels geschonden hebben: 1) Vertel nooit waar je verblijft. 2) Zeg nooit waar je naartoe gaat 3) Zorg dat je niet gezien bent vanaf een weg als je kampeert.

Voor alle zekerheid besluiten we hem niet mee te nemen en hem een mail te sturen om het uit te leggen. We zijn bang en durven het risico niet lopen. Het openbaar vervoer kost hier niks, en als hij ter goede trouw is, zal hij ons wel terugmailen. We vertrekken morgen om 6 uur...

3 augustus: Teheran – Isfahan

Ik voel me een beetje beschaamd. Zo met de noorderzon vertrekken...Maar we zitten hier zo ver van huis...

We vallen hier ook zo op. Ik zou me echt als Iraniër willen verkleeden om gerust gelaten te worden. Soms ervaar je dit echt als stresserend. Je moet geduldig antwoorden voor de honderdste keer (weten zij niet) op dezelfde vragen.

4 augustus: Isfahan

Isfahan is werkelijk prachtig!! Rond het centrale plein vind je het mooiste gebouwencomplex uit de islamitische wereld. Duizend-en-één-nacht móet zich wel hier afspelen. We arriveren dan ook voor het eerst in een 'toeristisch centrum'. Wel is het zo dat bijna alle toeristen Iraniërs zijn. Toch komen we een jongen van 16 tegen met een veel Aziatisch uiterlijk dan de doorsnee Iraniër. Een Afghaanse vluchteling. In Iran wonen er tien miljoen. Omdat de Iraniërs geen vreemdelingen willen, wordt hij geminacht. Een schrijnend verhaal:
- Mijn vader is gesneuveld in de oorlog met de Taliban en ik onderhoud mijn zieke moeder door te werken in een fabriekje waar rugzakken gemaakt worden. Ik snij de stof voor de zakken en kan hiermee net de eindjes aan mekaar knopen. Mijn grote droom is Europa. Mijn oom werkt in Londen en onderhoudt de volledige familie in Afghanistan, want daar is er niets. Geen werk, geen